

Summary

အခန်း (၂၁) Taxation of Capital

ရင်းနှီးမတည်ငွေအပေါ်အခွန်စည်းကြပ်ကောက်ခံမှု

၁။ ရင်းနှီးငွေမှ ပြန်ရသောဝင်ငွေအပေါ် အခွန်မကောက်ခံသင့်ဟူသော အဆိုပြုချက်များနှင့် ပတ်သက်လျှင် မျှတမှု (equity) နှင့် စွမ်းရည်ပြည့်ဝမှု (efficiency) တို့နှင့်သက်ဆိုင်သော အကြောင်းပြချက်များရှိသည်။ အချို့က ရင်းနှီးမတည်ငွေ (capital) အပေါ်တွင် အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းကို ငြင်းဆိုကြသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လက်တွေ့၌ အဆိုပါအခွန်ကို ကောက်ခံရာတွင် စီမံအုပ်ချုပ်မှုစရိတ်များ ကြီးမြင့်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ရင်းနှီးမတည်ငွေအပေါ် အခွန်စည်းကြပ်ရာတွင် အခွန်စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်းများ လွန်စွာရှုပ်ထွေးသောကြောင့်လည်းကောင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း တခြားတစ်ဖက်တွင် ရင်းနှီးမတည်ငွေအပေါ် အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး မျှတမှုရှိသည်ဟူသော ခိုင်ခိုင်မာမာ ထောက်ခံအဆိုပြုချက်များလည်း ရှိပါသည်။ ထောက်ခံသူများက ယင်းအခွန်များကို ကောက်ခံခြင်းမရှိပါက လူ့အဖွဲ့အစည်းရှိ ချမ်းသာကြွယ်ဝဆုံးသောသူများ၏ ဝင်ငွေအတော်များများသည် အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းမှ လွတ်ကင်းနေပေလိမ့်မည်ဟု ထောက်ပြကြပါသည်။

၂။ ရင်းနှီးမတည်ငွေမှ ပြန်ရချက်များ (return to capital) အပေါ် အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းသည် စုဆောင်းငွေနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအား လျော့နည်းသွားစေနိုင်သည်။ သေးငယ်ပြီး တံခါးဖွင့် ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် (open economy) ကျင့်သုံးသော နိုင်ငံတွင် ပြည်တွင်းရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ၏ ပြန်ရချက် (returns to domestic investors) အပေါ်တွင် အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကို မပြောင်းလဲသော်လည်း ပြည်ပမှ ငွေချေးယူမှု (borrowing from abroad) ကို မြှင့်တင်လာသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ အရွယ်အစားကြီးမားသည့် လက်ရှိ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်တွင် စုဆောင်းငွေအပေါ် အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို လျော့ကျစေပြီး၊ ပြည်ပ ချေးငွေမချေးငှားနိုင်ခဲ့သော် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမှာ ပို၍ လျော့ကျသွားနိုင်သည်။

၃။ အရှုံးပေါ်မှုအား အပြည့်ဝ ထောက်ပံ့မှုများ (အစိုးရက အမြတ်အပေါ် အခွန်ကောက်သည့် နှုန်းထားနှင့်အတိုင်း အရှုံးပေါ်ရာတွင်လည်း ထောက်ပံ့ပေးခြင်း) သည် ရင်းနှီးငွေအပေါ်ပြန်ရချက် ကို အနည်းဆုံး “သုံည” ဖြစ်စေပြီး၊ ပို၍စွန့်စားမှုယူခြင်း (risk taking) ကို ဖြစ်စေပါသည်။ အရှုံးပေါ်မှုအား ဖြည့်စွက်ထောက်ပံ့မှုများကို အလွန်ကန့်သတ်ထားပြီး၊ ယင်းကြောင့်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအပေါ် အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းသည် စွန့်စားမှုယူခြင်းကို လျော့နည်းစေသည်။

၄။ ပိုင်ဆိုင်မှုရောင်းချ၍ ရသော အမြတ်ငွေ (အချိန်နှင့်အမျှ ပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်းတန်ဖိုး တိုးမြှင့်လာသော ပမာဏ) သည် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီမှ ရရှိသော ရင်းနှီးငွေအပေါ် ပြန်ရချက်ကဲ့သို့သော အမျိုးအစား ဖြစ်သည့်အတွက် အခြားပြန်ရချက်များကဲ့သို့ပင် ယင်းအမြတ်ငွေအပေါ်တွင်လည်း အခွန်စည်းကြပ်သင့်သည်။ သို့သော် ပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်းရောင်းချ၍ရသော အမြတ်တန်ဖိုးတက်ခြင်း သို့မဟုတ်၊ အရှုံးပေါ်ခြင်းကို တိုင်းတာရာတွင် ပြဿနာများရှိနိုင်ပါသည်။

၅။ ပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်းအမြတ်တန်ဖိုးတက်ခြင်းအပေါ် အခွန်ကောက်ခံသင့်သည့် အကြောင်းရင်းမှာ ပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်းများကို ရောင်းချသည့်အခါမှသာ ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းအပေါ်အခွန်ကောက်ခံခြင်းသည် Locked-in effect (လူများသည် ပိုင်ဆိုင်မှုများကို အမြတ်များများရရှိရန် ရောင်းချမှုမပြုပဲ ကာလရှည်ကြာကိုင်ထားခြင်း) ကို အားပေးရာရောက်စေပါသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် Locked-in effect အဓိကဖြစ်ပေါ်ရသည့် အကြောင်းရင်းမှာ အသက်ရှင်သမျှကာလပတ်လုံး ပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်းအား လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းဖြင့် အမြတ်ငွေအခွန်စည်းကြပ်ခြင်းအား လုံးဝလွတ်ကင်းအောင်လုပ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ အမြတ်ငွေများကို ယင်းသို့ အမြတ်အစွန်း ကြီးကြီးမားမားရရှိအောင် လက်ဝယ်ကိုင်ဆောင်ထားသရွေ့ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းဖြင့် Locked-in effect ကို များစွာလျော့ချနိုင်မည်။

၆။ ဖွံ့ဖြိုးပြီးအဆင့်မြင့်နိုင်ငံများအနက် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသည် မညီမျှမှုအဆင့် အမြင့်မားဆုံးဖြစ်ပြီး ၎င်းနိုင်ငံတွင် ဓနကြွယ်ဝမှုကို မညီမျှဖြစ်စေသော အခွန်ပြဌာန်းချက်များဆိုင်ရာ အရေးကိစ္စရပ်များရှိပါသည်။ ရင်းနှီးငွေအတွက် အထူးပြဌာန်းချက်များ (အမြတ်ခွန်များနှင့် အမြတ်ဝေစုများ (dividends) များအပေါ် နည်းပါးသည့် အခွန်နှုန်းထားများနှင့် အခြေခံစွာပစ္စည်း ရောင်းချမှုအပေါ် မျက်နှာသာပေးမှုများ) မှာ ဝင်ငွေခွဲဝေမှုတွင် ထိပ်ဆုံး၌ရှိသူများ (ကြွယ်ဝချမ်းသာ သူများ) အတွက် အကျိုးခံစားခွင့်များကို ပိုမိုဖြစ်စေပါသည်။

၇။ ပျက်ဆီးဆုံးရှုံးသွားသော (သို့မဟုတ်) အသုံးမဝင်တော့သောကြောင့် ပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်း၏ ကျဆင်းသွားသော အမှန်တန်ဖိုးကို လွယ်လွယ်ကူကူ တိုင်းတာရန် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် အစိုးရအနေဖြင့် တန်ဖိုးလျော့ကျမှု (depreciation or depreciation allowances)ကို ခန့်မှန်းခြင်းအတွက် လွယ်ကူရိုးရှင်းသော စည်းမျဉ်းများ အားအသုံးပြုသည်။ လွယ်ကူရိုးရှင်းသော စည်းမျဉ်းများအရ ဥပမာအားဖြင့် ၁၀ နှစ်သက်တမ်းရှိသော ပစ္စည်းအတွက် တစ်နှစ်စီအသုံးပြုပြီးတိုင်း ပစ္စည်းတန်ဖိုး၏ ၁၀ ပုံ ၁ ပုံ တန်ဖိုးလျော့ခြင်းသည်ပင် ရက်ရောစွာ ပြုရာကျနေပေသည်။ စတင်အသုံးပြုသည့်နှစ်များတွင် ယင်းသို့ ၁၀ ပုံ ၁ ပုံ depreciation ပြုလုပ်ခြင်းသည် ၎င်းနှစ်များအတွက် အမှန်ဖြစ်သည့် တွက်ခြေကိုက်တန်ဖိုးလျော့ခြင်း (true economic depreciation) (ယင်း၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ ပြည့်စုံကောင်းမွန်သောငွေကြေးဈေးကွက်တွင် ပိုင်ဆိုင်မှု၏ စုစုပေါင်းတန်ဖိုးလျော့ကျမှု) ထက်ပို၍ တန်ဖိုးလျော့ခဲ့ပေးပြီးဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရက်ရောရာကျသည်ဟု ယူဆခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းက ရည်ရွယ်ရင်းနှင့်ကွဲလွဲပုံပျက်မှု distortion ကို ဖြစ်စေပြီး၊ နှစ်ရှည်ကြာသက်တမ်းခံသည့် ရရန်ပိုင်ခွင့်ပစ္စည်းများ (အပေါ်အခွန်ကောက်ခံမှု) ကို မျက်နှာသာရစေပါသည်။ သဘောသဘာဝအားဖြင့် အခွန်ကောက်ခံရာတွင် တန်ဖိုးလျော့တွက်ခြင်းသည် အမှန်ဖြစ်သင့်သည့်တန်ဖိုးလျော့ (true economic depreciation) ဖြစ်ရန် သို့မဟုတ်၊ ဝယ်ယူသည့်နှစ်တွင် တန်ဖိုးလျော့စတွက်ရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအခြေအနေတွင် ရင်းနှီးငွေမှ ပြန်ရချက်အပေါ် စည်းကြပ်သောအခွန်မဟုတ်ဘဲ အမြတ်စစ်စစ်အပေါ်တွင်ကောက်သော အခွန် ဖြစ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၈။ တကယ်တမ်းတွင် အခွန်ကောက်ခံခြင်းသည် အမည်ခံပြန်ရချက် (အမည်ခံအမြတ် - nominal returns) ပေါ်တွင်မဟုတ်ဘဲ အမှန်ပြန်ရချက်များ (real returns) အပေါ်တွင်သာ အခွန်စည်းကြပ်ရမည်ဖြစ်ပြီး၊ ယင်းအတွက် ငွေဖောင်းပွမှုဆိုင်ရာ ညွှန်ကိန်းများရှိထားရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ငွေကြေးဖောင်းပွမှုကို တိုင်းတာရန်ခက်ခဲပါသည်။ တစ်ချို့သောကိစ္စများတွင်သာ ညွှန်ကိန်းဖြင့်စဉ်းစားခြင်း (ဥပမာအားဖြင့်

ကြေးမြီအပေါ်မဟုတ်ဘဲ မတည်ပစ္စည်းမှအမြတ်ငွေ အပေါ်သာ ညွှန်ကိန်းထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း) သည် အခွန် ကောက်ခံမှုကို ပို၍ ပုံသဏ္ဍာန်ပျက်ယွင်းစေပါသည်။

အဓိက အသုံးအနှုန်းများ

Depreciation - အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ ပစ္စည်းတန်ဖိုးလျော့လာခြင်း၊ ယိုယွင်းပြုန်းတီး ပျက်စီးမှုကြောင့် ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းတစ်ခု၏ ကျဆင်းသွားသောတန်ဖိုး ဖြစ်ပါသည်။

Accelerated depreciation - စာရင်းကိုင်နည်းလမ်းများ သို့မဟုတ်၊ ဝင်ငွေခွန်တွက်ချက်ခြင်း နှင့်သက်ဆိုင်၍ တန်ဖိုးလျော့သတ်မှတ်ရာတွင် ရရန်ပိုင်ခွင့်ပစ္စည်း၏ အစောပိုင်သက်တမ်းကာလများအတွက် တန်ဖိုးလျော့ ပိုမိုသတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်ပြီး၊ ပစ္စည်းသက်တမ်းပိုမိုကြာမြင့်သည့် ရရန်ပိုင်ခွင့် ပစ္စည်းများအသုံးပြုမှုများသည့် စက်မှု လုပ်ငန်းနှင့် နည်းပညာအခြေခံလုပ်ငန်းများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို အားပေးပါသည်။

Stratighted depreciation - မတည်ပစ္စည်း၏ သက်တမ်းတစ်လျှောက် တန်ဖိုးလျော့သတ်မှတ် ခြင်းကို အညီအမျှ တွက်ချက်သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

Depreciation allowances - အခွန်ပေးဆောင်ရာတွင် မတည်ပစ္စည်းတန်ဖိုးလျော့လာမှုအတွက် အမြတ်ငွေကို လျော့နည်းပြနိုင်ခွင့်ပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။

Exchange inefficiency - လူတစ်ယောက်သည် မိမိပိုင်ပစ္စည်းကို အခြားတစ်ယောက်က ပိုလိုအပ်နေ သော်လည်း မရောင်းချဘဲ မိမိလက်ဝယ်တွင်သာ ကိုင်ထားသောကြောင့် ဖြစ်လာသော နှစ်ဦးနှစ်ဖက် အကျိုး မရှိသောဈေးကွက်အခြေအနေ ဖြစ်ပါသည်။

Locked-in effect - လူတစ်ဦးတစ်ယောက်သည် ပိုင်ဆိုင်မှုများကို မရောင်းချဘဲ လက်ဝယ်ကိုင်ထားပါက အခွန်ပေးရန်တာဝန်ကို အချိန်ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သော အခြေအနေ။

Nominal capital gain (or capital profit) - မတည်ငွေရင်း/ပစ္စည်းမှ အမည်ခံ အမြတ်ရငွေ၊ (လက်ရှိ ဈေးကွက်ပေါက်ဈေးမှ ရရှိသော အမြတ်ငွေ)

Real capital gain - မတည်ငွေရင်းမှ ငွေကြေးဖောင်းပွမှုကို ထည့်သွင်းတွက်ချက်ပြီးသော အမှန် အမြတ်ငွေ။

Straight-line depreciation - ပုံသေပမာဏ (သို့မဟုတ်) ပုံသေနှုန်းဖြင့် နှစ်စဉ်တသတ်မတ်တည်း မတည်ပစ္စည်း၏တန်ဖိုးလျော့ ခြင်း။

True economic depreciation - (မတည်) စက်ပစ္စည်း၏ တန်ဖိုး အမှန်တကယ် ဈေးကွက်တွင် တန်ဖိုးယုတ်လျော့မှု။